Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: Mehmet AKUZUN

Sekreter: Sabahattin Hüsnü

Adres: P. K. 445 İstanbul

Not: Her türlü müracaat sekreter adına yapılmalıdır.

Edebiyat DÜNYASI

EDEBİYAT SANAT FİKİR AKTÜALİTE

Sevgili Okuyucularımız Bayramınız Kutlu Olsun

Nebil Varuy tarafından TÜSTAV'a bağışlanmıştır

Sayı 7 - 8 Ekim 1948 — Her ayın 15 inde İstanbulda çıkar — Fiatı 25 Kuruş

Kemalist Nesle ve Sözde Milliyetçilere Dair

Halim YAĞCIOĞLU

Şöhret ve sandalya hastalığına tutulanların hemen ekserisi milliyetçiliği kendilerine siper ederek atıp tutuyorlar. Bu modası geçmiş fikirler karaborsacılarına insanın şöyle soracağı geliyor:

— Milliyetçiliği kim kaybetti ki siz buldunuz efendiler? Bu vatan toprakları üzerinde yedisinden yetmişine kadar (hakiki anlamıyle) milliyetçi olmayan var mıdır?

Hayır, hayır, bu vatandaşlarımıza Atatürk'e ve o büyük adamın sağlam temeller üzerine kurduğu prensiplerine sımsıkı bağlı olan, bir fikir neslinin, bir Kemalist neslin yetişmiş olduğunu, bu köylere kadar ışığını yayan genç ordunun artık palavralara, cilâlı bayramlık sözlere inanmadığını bir kere daha sırası gelmişken hatırlatmak isteriz. Bu nesil dalkavukluk ve riyakârlığı çıkarı olanlara bırakmıştır. Bu Atatürk nesli yapılan işe ve kişinin değerine göre o'ayları kıymetlendirmektedir. Vatandaşlarının sevinç ve ıstıraplarına eğilen, bütün medeniyet vasıtalarından mahrum unutulmuş en uzak köylere kadar Kemalizm meş'alesini ulaştırmağa çalışan bu inanmış nesle, onların çok iyi bildiği milliyetçiliği (kişisel çıkarlar) uğruna yaldızlayarak yutturmağa çalışmak en hafif tâbiriyle budalalık olur. Milliyetçiliği istismar ederek ucuz şöhretler peşinde koşan bazı genç vatandaşlarımıza milliyetçiliğin bütüne fesat karış-

(Devamı 6 ıncı sayfada)

MARCELİNE DESBORDES - VALMORE

Orhan V. KANIK

Aşağıdaki bir şiirini okuyacağınız madame Marceline Desbordes Valmore bizim memlekette pek tanınmaz. Bununla beraber Fransız edebiyatında esaslı bir yeri vardır. **XVIII** *inci yüzyılın sonlariyle* **XIX** *uncu yüzyılın ilk yarısında yaşamıştır. Romantik devrin ilk şairlerindendir. Bahtsız bir hayat geçirmiştir. Babası ihtilâlde ölmüş, anasını da onbeş yaşında iken kaybetmiştir. Sefalet içinde geçen bir çocukluktan sonra bir müddet terzilik etmiş, sonra da tiyatro hayatına atılmıştır. Çalıştığı kumpanyadaki kabiliyetsiz bir artistle 31 yaşında iken evlenmiştir. Yazılarını neşretmeğe başladığı tarih de bundan sonradır. Kendini zamanın bütün şairleriyle bütün tenkitçilerine sevdirmiş olmasına rağmen hazin bir hayat sürmüş olan bu kadın şairin pek ince, pek hisli şiirleri vardır. Aşağıdaki şiirini,* **XIII** *üncü yüzyılda yaşamış olan Acem şairi SAADİ'nin Gülistan'ından mülhem olarak meydana getirmiştir.*

SAADİ'NİN GÜLLERİ

Sana gül toplamak istedim bu sabah am
O kadar fazla gül doldurmuşum ki koynuma,
Koptu esvabımın düğmeleri birden bire.

Havaya dağıldı topladığım bütün güller;
Hepsi rüzgârla savrulup, denize gittiler,
Sularda, bir daha geri dönmemek üzere.

Tutuşmuş gibi, kıpkırmızı oldu dalgalar.
İşte esvaplarımda hâlâ gül kokuları var..
Gel, duy o kokulu hâtırayı, üzerimde.

Marceline Desbordes- Valmore'dan
Orhan Veli KANIK

Edebiyatta Meseleye Dair

MAURİCE MAETERLİNCK'in dediği gibi: "Yazarın söylemek istediği bir şey vardır,, bir şey olmalıdır. Söyliyecek bir şeyi olmayan yazar edebiyat adı altında bir takım gevezeliklerden başka bir şey yapamaz.

Fahir ONGER

MESELESİZLİK, edebiyatımızda her halde uzun bir geçmişe sahip olacak ki zamanla bu hale alışılmış ve hatta edebiyatın meseleden kaçtığı nisbette edebiyat olacağı şeklinde bir kanaat yerleşmiştir. Bu fikri iyice benimsemiş bir takım yazarlar - maalesef bunlar çoğunluğu teşkil ediyor - ayni tarzda düşünmiye alıştırdıkları yine büyük sayıdaki okuyucularına edebiyatın da bir sanat olduğunu binaenaleyh günlük olayların üstünde kalması gerektiğini her fırsatta söylemektedirler.

YAZARI ve okuyucuyu meselesiz konulara yönelten amilin ne olduğunu burada araştıracak değiliz. Yalnız istibdad devrinin (1876-1908) hadisede büyük bir payı olduğunu belirtmekle yetineceğiz. Gerçekten, bu devre sonunda bazı kıpırdanmaların varlığını görüyoruz. Ebubekir Hazım'ın «Küçük Paşa» adlı romanına yazdığı mukaddeme şuurlu bir edebiyatın başlangıcına işarettir.

«Bu kitapta Anadolu fecayiinin kaffesi değil, en evvel söylenmek lâzım gelenlerinden bazıları söylenmiş oldu.»

Fakat hemen ilave edelim ki bu gibi çıkışlar sürekli ve tesirli bir iz bırakamamışdır.

(Devamı 8 inci sayfada)

VAN GOGH

TEMMUZ

— I —

Vücudun çıra gibi tutuştu tutuşacak
Saat üçe doğru bir Temmuz gününde,
Ya beni düşüneceksin ya bir başkasını
Gülecek, konuşacak, dinliyeceksin
İncecik parmakların saçlarının içinde.

O zaman kimbilir ben nerde olurum?
Vücudum çıra gibi tutuştu tutuşacak
Bir kahveye de girip oturamam
Dost yüzünden, ağaç gölgesinden, senden uzak.

Aklına eserse çık gel evinden
Güneşin sıcağını, rüzgârın kokusunu
Anasının memesi gibi emsin derin,
Bacakların görünsün basma eteklerinden..

Boş dünyanın güzelliği de boş
Arkadaşlar da, hayal kurmak da boş, düşünceler de
Vücudun çıra gibi tutuştu tutuşacak,
Gülecek, konuşacak dinliyeceksin
Saat üçe doğru bir Temmuz gününde.

Cahit KÜLEBİ

VAN GOGH

Edebiyatın Kalkınması

Bizı arada sırada gangsterler ve casuslarla karşılaştırarak çokça tatmin etmiş olan yazarlar vardır; ehh, şimdı artık biraz da ayağa kalkan, çalışan, işliyen insanı tatmin edecek yazarlara sahip olmak istiyoruz.

Yazan: Simon Haxey

Çeviren: Suat TAŞER

Biz genç yazarlara devletin yardım etmesini mi istiyoruz? Hayır, biz kâğıt istiyoruz, kâğıdın arttırılmasını istiyoruz. Edebi istihsalde bundan başka herhangi bir çarenin şimdiki buhranı önliyebileceğini sanmıyoruz. Bir dünya tasavvur edin ki, orada gemi sahipleri, denizciler, deniz mimarları kuruyan bir denizin karşısındadırlar. Bu misal bile edebiyatımızın bu günkü meseleleri yanında onlarla kıyaslanamıyacak kadar zayıf kalır. Biz şimdiye kadar hiç böyle geniş bir okuyucu kitlesine, kitaplara karşı gösterilen bu derece coşkun isteğe ve gelecek için beslenen ümitlerin böylesine sahip olmadık. Buna rağmen böyle bir zamanda kitap kâğıdı tahsisatını azaltmak için haince plânlar yapılmıştır. Az kitap az okuyucu, az okuyucu az yazar, az yazar az kitap demektir ve bu böylece sürer gider. Edebiyat yazarları, şairler ve romancılar, kâğıt tahsisatını arttırmak için girişilen bu kutsal savaşta, yani bu «ehli kalem savaşında» dostlarının teşkil ettikleri ordunun ne kadar büyük olduğundan belki de habersizdirler; her üniversitenin her fakültesi, bütün okulların bütün öğretmenleri, her aydın meslek teşekkülünün her üyesi bu savaşta onlarla beraberdir ve kâğıt tahsisatını kısanlara lânet etmektedir. Herhangi bir konuda muhtaç olduğu iyi ve doğru kitabı okuyamıyan öğrenci neslinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Klâsiklerin, hâttâ ders kitaplarının mevcudu tükenmiştir. Baskı güçlüğü yüzünden, yeni ders kitapları yazmıya girişmek de ekseriya beyhude bir gayret sayılmaktadır.

Geçen yılın kitap satışı, baskı için tahsis edilen kâğıdın azlığı sebebile, düşük olmuştur; bu tahsisat savaştan önce daha çoktu. Şimdi ise, kâğıt fabrikaları, tanzim edilen yakacak ihtiyaç listesinin sonuna yerleştirilmiş olduğu gibi, geçen yıl sarfettikleri yakacağın da ancak üçte birini almaktadırlar. Bu gidişle kitap istihsali yarıya inecektir!

Milleti topyekûn karanlığa gömen bu ekonomi saçmadır. Askeri masrafların bir akşamlık tutarını kısmıya hiç de mecbur olmadan her yılki kömür istihsalinin bir saatlik tutarını bu işe ayırabilir, yahut tütün alımına ayrılan tahsisatın yalnız yüzde ikisi ile dışarıdan ekstra kâğıt temin edebilirdik. Acaba hükümet naylon çorapların, klâsiklerin tekrar basılmasından daha mı önemli olduğuna kanidir? Çayır makasları okul kitaplarından daha mı üstündür? Sigara edebi eserlerden daha mı kıymetlidir? Kâğıdımızı çalan dar görüşlü kimseler tarafından yapılacak bir devletyardımı, zararımıza bir de hakaret ilâve etmekten başka bir netice vermiyecektir. Ben şu kanaattayım ki, İşçi Hükümeti olup bitenlerin farkında değildir.

Kâğıt tahsisatının arttırılması suretile kitap yayımın arttırılması, iki veya üç tane cilt makinesinin Amerika'dan gelmesini beklemektense burada yapılması ve böylece her sınıf okuyucu kitlesinin daha yüksek bir eğitime ulaştırılmasından gayri yazarlara yardımı olabilecek başka herhangi bir kolaylık düşünülemez.

Bir an için genç yazarların, hayatlarını kalemlerile kazanmıya cesaretleri olmadığını farzedelim. Birçok mesleklerde haftada kırk saatlik bir çalışmadan sonra geriye gene yeter derecede boş zaman kalmaktadır. Artık biz, içinde yaşadığı dünyayı tanımıyan herhangi bir yazar istemiyoruz. Dört acuzenin bir çatı arasında delirmesi hakkındaki hikâyelerden gına geldi artık. Varlıkları gene ancak kendileri gibi birtakım başıboş, amaçsız kadınları ilgilendiren erkeklerin hayatına dair yazılan romanlardan bıktık, usandık. Gangster soyundan, casuslardan, orospulardan, çeşitli psikopatlardan, birtakım acaip yerlerde zihinleri ve vücutları kararmış olan müstesna kişilerden bahseden romanlara karşı gösterilen modern rağbet, yazarın tecrit edilmiş olmasının bir sonucudur.

Roy Fuller (yaşıyan bir İngiliz şairi) bir şairin, «ben hayatımı, edebiyatla ilgisi olmıyan bir işte ter dökerek kazanmak zorundayım.» diye sızlanması ne acıdır. Yazar, eğer elinden gelirse, cemiyetin durgun köşelerini, yahut onun çukurlarına birikmiş olan ve orada boyuna dönüp duran ayni eski çamurlu suyu harekete getirmeli, dağıtmalı; bunu da bir kenarda durarak değil, akıntının ortasına atılarak yapmalıdır. Cemiyeti değiştirmekte olan halk hizmetlerini, yeni endüstriyi, sosyal ve politik teşekkülleri arayıp bulmalıdır. Yapan, yaratan emekçiler hakkında yazmalıdır. Ama onların arasıra girip onlar gibi çalışmadıkça da gerekeni asla yazamıyacaktır. Hayatını dışarıda kazanmak zorunda olan bir genç yazarın, ilgisine ve emeğine lâyık bir iş seçememesi ne acıdır. İş seçme meselesi, genç yazarın karşısına dikilen en önemli meseledir. Yanlış bir karar onu mahvedebilir.

Kafadan vak'a uydurmıya hiç de lüzum yok; gelişme halinde bulunan sosyal ihtilâflar bizim keşfedebileceğimiz herhangi bir konudan daha dramatiktir.
tilâfları görebilecek sağlam gözlere sahip olmalı ve mensuplarını hükmü altına alan heyecanları göstererek her iki tarafın da portresini ayni ilgi ile çizmeli; böylece ihtilâfı, okuyucusunun zihninde de uyandırmalıdır. Konumuzun tesadüfleri mümkün ve muhtemel, yarattığımız karakterler, konu olarak seçtiğimiz insanların inandırıcı birer etüdü ve nihayet dramımız da gerçek olayların bir sembolü olmalıdır.

Biz, hayatın akışından tecrit edilen aşkı ve cinsiyeti de istemiyoruz. Enteresan olan gerçektir. Evlenmenin iş üzerine, işin evlenme üzerine yaptığı tesir birçok hikâyelerin temeli olmalıdır; bir kadın bir erkeğin işile evlenir. Yazarlar cinsiyet bahsinde yepyeni durumlar icat edecek yerde, cinsiyeti mevcut sosyal durumlar üzerine kurmalı ve şunu hatırda tutmalı ki, insanın bütün hayatına tesir eden en önemli bağlar cinsi bağlardır; böyle olduğu içindir ki, çocukları konu dışında bırakmak ta gerçeğe aykırı hareket etmek olur.

Orta seviyeli okuyucu firari edebiyat istiyor diye yanıp yakılıyoruz. Kanaatimce bu kusur, kendilerine daha kolay geldiği için böyle eserler yazan sanatkârlara aittir. Orta seviyeli okuyucu kaçmak şöyle dursun, bulunduğu yerden dünyayı kendisine daha aydın gösteren, şahsi münasebetlerinin düzenlenmesine yardımı dokunan, zihnindeki ihtilâfların hiç değilse bir kısmını halleden herşeyi hoşlukla karşılıyacaktır. İyi bir yazar, okuyucusunu, hayatın bazı cepheleriIe yüzyüze getirmek suretile daha çok tatmin eder. Bizi arada sırada gangsterler ve casuslarla karşılaştırarak çokça tatmin etmiş yazarlar vardır; bizi yatakta bol bol tatmin etmiş olan yazarlar vardır; ehh, şimdi artık biraz da ayağa kalkan, çalışan, işliyen insanı tatmin edecek yazarlara sahip olmak istiyoruz.

Bu neviden yazarları devletin yardımı ile elde edemiyeceğiz; serbest vasıtalara sahip bahtlı halkın içinden çıkan böyle topu topu bir avuç yazarımız var. Biz gene ümidimizi, haftada kırk saat ekmek parası için çalışan ve dünyayı tanımıya uğraşan gençlere bağlamalıyız.

Şehir Şarkısı

Bu şehir böyleydi eskiden
Karlı kış gecelerinde
Çarşılarında ışıklar yanar
Denizi köpüklenirdi

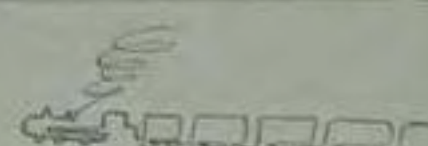
Bu şehir böyleydi eskiden
Faytonlar yolcu taşır
Birşey vardı - habersiz - aramızda
Bana gelir ondan uzaklaşır

Bu şehir böyleydi eskiden
Kimse yok akraba hısım
Bir sinema dönüşüydü galiba
Kendi kendime ağlayışım

Bu şehir böyleydi eskiden
Öyle hep kahvelerinde oturur
Bıkmadan usanmadan hayal ederdim
Hâtırası hâlâ kalbimde durur

Turhan GÜRKAN

Ankara'dan İstanbul'a

GURUBA yakın bir saatte
Güneşe doğru yol alan tren
Pencerenden saçlar karışır
Hızının rüzgârında
Kara kıvırcık saçlar
Ve düz kumral.

GURUBA yakın bir saatte
Güneşi önüne katan tren
Tarlalarda yorgun insanlar kaynaşır
Saadeti yurdumun topraklarında
Ekin biçen insanlar
Döğen döven insanlar
Yaba salliyanlar.

GURUBUN içinde bu saatte
Güneşe doğru koşan tren
Tarlalarda yorgun insanlar kaynaşır
Saadeti yurdumun topraklarında
Ekin biçen insanlar
Döğen döven insanlar
Yaba salliyanlar.

GURUBUN içinde bu saatte
Güneşe doğru koşan tren
Lâcivert tepeler aşarak neteye
Küme - küme bulutların morarmasında

Yeşil ağaçlar koyulaşır
Lâcivert tepeler kararır
Ve tabiat dertlenir insanlar gibi.

KARANLIK içinde bu saatte
Korkunç sesler çıkaran tren
Uyuyanlar var
Tahta sıralarında yaylı sıralarında
Tiki-takların dinliyerek
Tahtadakiler düşlerinde ekmek görerek

Yaylıdakiler sevgililerini.

FECIR çizgilerine yakın bir saatte
Şafağı ardında bırakan tren
Yorgun düşmüşsün niye
Mısır tarlaları arasında
Kara dumanların gölge verir
İzmit'te başlıyan mavi denize
Ve yol bitmek üzredir.

Büklüm-büklüm yollar geçtin
İnsanlar gördün büklüm-büklüm
Bunları anlatabilir misin tren
Çarıklarında toprak
Nasırlı avuçlarında orak
Saçlarında seneler ak-ak
İstanbul'a öterken bunları mı söylemek istedin?

Avni DÖKMECİ

Rüzgârlar, İnsanlar

A. Muhip Dranas'a

Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır
Bir pula satın alırlar
Canları gibi sevdikleri hürriyeti
Bir pula neler, neler verirler?
Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır.
Bir dumanlı nefes keser öksürüklerini
Şehrin parmaklarında tam gece yarısı gezinirler.
Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır.
Onların derdi başka
Onların derdi bizden de kötüdür.
Mustafam.
Yaşamadıkları,

Ercüment UÇARI

HİKÂYE:

Müzaffer HACIHASANOĞLU

Tahta Perdenin Arkasında

Buraya girmeden evvel bir mecmuada okumuştum. «Yatan Mustafa efendi» idi adı. Günlerce hastahanede yatmanın acısını ne güzel anlatıyordu. Şimdi halimi bu şiirdekine ne kadar yakın buluyorum.

Günlerce mıhlanmış gibi yattım. İsayı çarmıha germelerinin ıstırabını anladım bu sefer. Hep duvar, beyaz, bembeyaz duvar.. Allaha şükür burası diğer hastanelerden oldukça farklı. Sabah, öğlen talebeler gidip geliyorda hiç olmazsa biraz sağlam insan sesi duyuyoruz. Doktorlar diyeceksiniz, onları sağlam insandan saymıyor musun? Neden saymıyayım? Fakat onlarla konuşulmaz ki, «Nasılsın?» diye şöyle yarım ağız sorduktan sonra perhize, ilâcı alıp almadığınıza geçiverirler. Ama yanlış mı yapıyorlar? Hâşâ öyle birşey söylemek istemedim. Fakat onlarla konuşulamaz.

Ziyaret günlerini gözleri kapıda bekliyenlerden değilim. Kimsem yok sayılabilir. Böylesi daha mı iyi bilmem? Fakat hiç olmazsa sukutu hayal korkusu yok insanda. Şimdi her hastanın ziyaretçisini tanıyorum. Onlar da benim hatırımı sormayı ihmal etmiyorlar. Kim ne derse desin, insanlar hâlâ iyidir.

Pencereden itibaren ikinci yatakta yatıyorum. Birinci yatakta bizim taraflardan bir köylü yatıyor. Ah şu geceleri horlamaları olmasa ne can çocuk. Öte tarafındaki yatağın garip bir talihi var. Here gelen on beş günden fazla kalamıyor. Tabutiyle kimisi tahta kutu içinde hastahaneden ayrılıyor. Kimisi de yürüyerek.. İki gündür yine boş. Kendi kendime bakalım bu sefer gelen nasıl çıkacak diyorum.

Şu gerideki adamı soruyorsanız, o emekli hoş bir adam. Sabahları talebeleriyle görüşmesi bir ömür. Heyecanlı heyecanlı bir konuşması var. Elleriyle çeşit çeşit işaretler yapıyor.

Ya o ötedeki, o bir deri bir kemik kalmış delikanlı; hi çsormayın onun hali içler acısı.. Gözlerimi yatağından kaçırmak için uğraşıp duruyorum. Ona baktıkça yaşamak ümitlerimi kaybedeceğim nerdeyse.

Sabahları gazeteci hepimizin istediğini bırakıyor. Ben gazetemi alırken müvezzi ile mümkün olduğu kadar çok konuşmağa çalışıyorum. Sanki dışarıdan gelen havayı, onun nefesinden almak ister gibi bir his var içimde. Çocuk gibi bir adam bu gazeteci.

«Beybaba diyor, sıcak yatağında rahatına bak. Dışarıda ayaz paşa kol geziyor. Millet paltosunu burnuna çekmiş bir gidiş gidiyor ki, sorma.. Tramvaylar da tıklım tıklım.»

Böyle söyleyince yatağımda biraz daha büzülüyorum. Doğrusu son geceler de hayli soğuk oluyor. «Ne olursa olsun dışarısı başkadır.» demekten de geri kalmıyorum.

Bir sonbahar günü yapraklar dökülürken, hastahaneye girmiştim. Doktor: «Yatmaklığınız lâzım..» deyince, herhalde iki üç hafta yatıp çıkacağım demiştim. İki, üç hafta iki, üç ay oluyor nerdeyse. İnsan kaderimmiş deyip alışıyor.

Geçen gün pencere dibindeki komşum dışarı çıkınca, yeni yazmış olduğu mektubu okumaktan kendimi alamadım. İlâhi delikanlı bayağı kâtip olacakmışsın sen! Ne yaparsın ki şimdi Akçeşme köyünde rençpersin. Bakın neler diyor mektubunda:

«Muhterem anacığım,

Evvelâ mahsus selâm edip iki elerinden öperim. Yoo bak öyle ağlama yok. Çocuk musun be ana? Bebelere söyle onlar da ağlamasınlar. Evvel Allahın, sonra dualarının sayesinde hamdolsun iyiyim.»

Kimbilir neler vardı içindi ama komşum görünüverdi. Ben görmesin diye kâğıdı saklayarak aldığım yere koydum. Her zaman böyle şeyler yapmak âdetim değildir ama ne yaparsınız işsizlik.

Bir sabah gözlerimi açınca yatağı dolu gördüm. Gözleri çökmüş, sakalı uzamış, esmerce bir adamdı.

Vizite vakti doktor sorunca öğrendim: Hasandı adı. İlk gün hiç konuşmadı gibi birşey, konuşsa çok söyler miydi bilmem. Belki de anlatacak birşeyler bulacaktı.

Sabahları talebeler koğuşlara girince, ilk işleri Hasan efendinin yatağını aramak oluyordu. Artık adamcağız nasıl yoruluyordu sormayın. İçimden: «Alışırsın Hasan efendi, diyordum. Biz de senin gibi ilk günlerde bu sıkıntıya katlandık. Geçer, hele şu günler bir geçsin, senin de derdini öğrensinler; ondan sonra semtine uğrayan olur mu? Bak ben kaç aydır yatıyorum. Eminim yüzünü görmekten talebelere bile bıkkınlık gelmiştir. Kimbilir belki de içlerinde, şu herif de ölecekse ölse, kurtulacaksa kurtulsa da bizde başka hasta görsek diyenler bile vardır.

Bu sabah kızımı biraz sıkıntılı gördüm. Asistan, hasta başında, ders anlatırken dinliyor görünüyordu ama, çok dalgındı. Ona kızım diyorum. Halbuki evli bile değilim. Ne zararı var evlenseydim o yaşta olmıyacak mıydı? Onu kendi evlâdım gibi seviyorum. Her sabah yatağımın başına gelip hatırımı sorması bile yeter. Gülümsiyerek: «Nasılsın Beybaba?» der. Ben bir kere daha Allahıma şükrederim. Sonra ona, dışarıdan insanlardan hayattan bazı şeyler sorarım: Tiyatrolarda neler oynuyor, yeniden hangi kitaplar çıkmış? İşte benim ona sorduğum sualler.. O anlatırken sanki gözümle görmüş gibi oluyorum. Herkesin bir zevki vardır. Benimki de bu: Kütüphanelerin camekânlarını hayran hayran seyretmek. Kaç aydır bundan mahrum. Mi... nim için ne büyük ihtiyaçmış bu. Çeşit çeşit kitaplar, üstüste altalta sıralanmış yepyeni bir dünya gibi dururlar.

Bakıyorum, kızım hâlâ dalgın. Biliyorum onun neden dalgın olduğunu. Seviyor. Belki de sevildiğinin farkında bile değil. Gözlüklü delikanlı bu yaptığın doğru mu senin? Sanki kızımdan daha iyisini mi bulacaksın? O âdeta bir melektir.

Asistan bir sual sordu. Dinlemiyordu ki cevap versin. Kızardı, kızardı, başını önüne eğdi. Bu vaziyet az veya çok hepimizin başına gelmiştir. Kimbilir hangi âlemde gezdiğimiz sırada, yeryüzünden bir ses bizi bu âlemimimizden ayırıverdi. Böyledir dostlarım, ben de İspanyada çok şato kurdum.

Kızcağız bugün hatırımı sormayı bile unutmuştu. Talebeler çıkacakları sırada yanıma gelmek aklına aklına geldi. Her zamanki tebessümünden biraz farklı bir gülüşle: «Nasılsın beybaba?» dedi. Onun teessürlü halini anlamamış görünmeyi daha doğru buldum. Ne yapabilirdim. Dokunsam ağlıyacaktı nerdeyse. Birbirimize bakıştık. Bugün ağzımızı açmadan konuştuk. Böyle de olsa anlaşıyorduk. O benim derdimi anlıyor, ben onun gözlerinde dışardaki insanları, kütüphane camekânlarını, hülâsa hayatı ve aşkın verdiği dalgınlığı görüyorum. «Allahaısmarladık beybaba, alınacak birşey var mı?» dediği zaman uykudan uyanır gibi oldum. «Kızım, sana zahmet ama. son çıkanlardan hoşuna giden bir kitap alıver, geçen gün getirdiğin kitabı çok beğendim. Sana borcumuz hayli kabardı. Şurda çekmecenin gözünde cüzdan olacak. Uzanıver ona.. Yook öyle almam filân dinlemem. Sen talebesin canım. Ha şöyle..

Ayrıldığı zaman gözlerim arkasında takılıp kalıyor.

İki talebe Hasan efendinin başında kalmış konuşuyorlar:

— Abces de poumon imiş.

— Parmaklarına, tırnaklarına baksana birader.

— Balgamı ne kadar kokulu..

Sonra bir hastaya dönüyor:

— Affedersiniz ne zaman..

Diyor, kalıyor. Hasan efendi takatsizlikten uyuyakalmış. Belki de artık kimse uğraştırmasın diye uyur taklidi yapıyor. Talebeler gülüşerek çıkıyorlar.

Öğleye doğru uyandığı zaman, gözlerinde bir konuşma arzusunun yandığını farkettim. Dudakları konuşmak için açıldı, kapandı, açıldı, kapandı, nihayet:

— Bey, dedi, şu tahta perdenin arkasında ne oluyor? Kaç gündür bakıyorum insanlar girip çıkıyor oraya..

«Hasan efendi iyi birşey merak etmemişsin dedim, içimden. Nene gerek tahta perdenin arkası?» Onun arkasında ne olduğunu hastahaneye girdikten bir ay sonra öğrenmiştim. Pencereden on, onbeş metre ilerideydi. Her zamanki gibi dışarı bakıyor, hem de tahta perdeye manzarayı kapattığı için küfrediyordum. Tıpkı Hasan efendinin gördüğü gibi insanların tahta perdeni narkasında kaybolduğunu gördüm. İçlerinde tanıdığım biri vardı. Birgün evvel ölen koğuş arkadaşımın ziyaretçilerinden biri idi bu. O zamandan beri tahta perdeye bakarken korkarım. İçerim titrer, sonra bir gün beni dershaneye götürdüklerinde onun arkasında camimsi bir yer görmüştüm.

(Devamı 8 inci sayfada)

HER İKİ BAYRAM

— I —

Göz kırpma yıldız
Bugün aklım çocuklaştı,
Senelerden, geçmiş senelere atladı.
O zamanlar henüz ninem de sağdı..
Ne güzeldi o günler..
Babam dükkânını bayrama göre hazırlardı
Bir iki gün önceden:
Türlü türlü şekerlerden ve oyuncaklardan
Ayrı ayrı sergiler yapılırdı;
Sevincimize, eşya ve renk katılırdı.
Ne neş'eli geçerdi bayramımız..
Babam camiden dönerken
Daha kapıdan karşılar;
Önce ablam, sonra ben
Yeni urbalarımızla elini öperdik.
Hele Kurban Bayramı.. Hele Kurban Bayramı
Avlumuzda ki asma da yeşerirdi
Ve kesilen koyun
Çardağının direğine asılıp,
Derisi yüzülürdü.
Yedi fakir kapıya ben dağıtırdım etleri:
«Berhüdâr ol yavrum,
«Allah tekrarını erdirsin»
Dualarını alarak dönerdim evimize.
Sonra ablamla elele
Doğru bayram yerine.
Ne şendi o günler!
Hamit tarlasından Hamamönüne kadar
Renk renk etekler rüzgârlaşır salıncaklardan,
Sesler dağılır dudaklardan:
Oyuncakçıların sesi, macuncuların sesi,
Çörekçilerin, keten helvacıların sesi..
Ve.. hepsinden daha güzeli
Hepimizin, bütün çocukların sesi.

— II —

Kavakların selâmladığı ay
Bugün aklım çocuklaştı, —
Senelerden, geçmiş senelere atladı.
O zamanlar henüz babam da sağdı..
Ne güzeldi o bayramlar..
Havada, renk renk uçan balonlar,
Dakikalarca öten balonlu düdükler
Birkaç gün için çocuklaşan büyükler,
İpte gezen cambazlar,
Türlü türlü marifet gösteren hokkabazlar,
Kılıç yutanlar,
Burnunda birkaç iskemleyi bir arada tutanlar,
Yamalı palyaçolar, nüktedan orta oyuncuları
Bugün gibi hatırımdadır..
Ne şendi o bayramlar! Ne şendi!..
Renk, ses ve ahenk neş'elenirdi..
Göz kırpma yıldız aklımı çelemezsin.

— III —

Geleceği düşünerek, geçmişi hayal etmek
Yaşamağa değer dostlarım..

Mine A. SOLFASILLI

Edebiyatın Kalkınması

Bizi arada sırada gangsterler ve casuslarla karşılaştırarak çokça tatmin etmiş olan yazarlar vardır; ehh, şimdi artık biraz da ayağa kalkan, çalışan, işliyen insanı tatmin edecek yazarlara sahip olmak istiyoruz.

Yazan: Simon Haxey

Çeviren: Suat TAŞER

Biz genç yazarlara devletin yardım etmesini mi istiyoruz? Hayır, biz kâğıt istiyoruz, kâğıdın arttırılmasını istiyoruz. Edebi istihsalde bundan başka herhangi bir çarenin şimdiki buhranı önliyebileceğini sanmıyoruz. Bir dünya tasavvur edin ki, orada gemi sahipleri, denizciler, deniz mimarları kuruyan bir denizin karşısındadırlar. Bu misal bile edebiyatımızın bu günkü meseleleri yanında onlarla kıyaslanamıyacak kadar zayıf kalır. Biz şimdiye kadar hiç böyle geniş bir okuyucu kitlesine, kitaplara karşı gösterilen bu derece coşkun isteğe ve gelecek için beslenen ümitlerin böylesine sahip olmadık. Buna rağmen böyle bir zamanda kitap kâğıdı tahsisatını azaltmak için haince plânlar yapılmıştır. Az kitap az okuyucu, az okuyucu az yazar, az yazar az kitap demektir ve bu böylece sürer gider. Edebiyat yazarları, şairler ve romancılar, kâğıt tahsisatını arttırmak için girişilen bu kutsal savaşta, yani bu «ehli kalem savaşında» dostlarının teşkil ettikleri ordunun ne kadar büyük olduğundan belki de habersizdirler: her üniversitenin her fakültesi, bütün okulların bütün öğretmenleri, her aydın meslek teşekkülünün her üyesi bu savaşta onlarla beraberdir ve kâğıt tahsisatını kısanlara lânet etmektedir. Herhangi bir konuda muhtaç olduğu iyi ve doğru kitabı okuyamıyan öğrenci neslinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Klâsiklerin, hâttâ ders kitaplarının mevcudu tükenmiştir. Baskı güçlüğü yüzünden, yeni ders kitapları yazmıya girişmek de ekseriya beyhude bir gayret sayılmaktadır.

Geçen yılın kitap satışı, baskı için tahsis edilen kâğıdın azlığı sebebile düşük olmuştur; bu tahsisat savaştan önce daha çoktu. Şimdi ise, kâğıt fabrikaları, tanzim edilen yakacak ihtiyaç listesinin sonuna yerleştirilmiş olduğu gibi, geçen yıl sarfettikleri yakacağın da ancak üçte birini almaktadırlar. Bu gidişle kitap istihsali yarıya inecektir!

Milleti topyekûn karanlığa gömen bu ekonomi saçmadır. Askeri masrafların bir akşamlık tutarını kısmıya hiç de mecbur olmadan her yılki kömür istihsalinin bir saatlik tutarını bu işe ayırabilir, yahut tütün alımına ayrılan tahsisatın yalnız yüzde ikisi ile dışarıdan ekstra kâğıt temin edebilirdik. Acaba hükûmet naylon çorapların, klâsiklerin tekrar basılmasından daha mı önemli olduğuna kanidir? Çayır makasları okul kitaplarından daha mı üstündür? Sigara edebi eserlerden daha mı kıymetlidir? Kâğıdımızı çalan dar görüşlü kimseler tarafından yapılacak bir devletyardımı, zararımıza bir de hakaret ilâve etmekten başka bir netice vermiyecektir. Ben şu kanaattayım ki, İşçi Hükûmeti olup bitenlerin farkında değildir.

Kâğıt tahsisatının arttırılması suretile kitap yayının arttırılması, iki veya üç tane cilt makinesinin Amerika'dan gelmesini beklemektense burada yapılması ve böylece her sınıf okuyucu kitlesinin daha yüksek bir eğitime ulaştırılmasından gayri yazarlara yardımı olabilecek başka herhangi bir kolaylık düşünülemez.

Bir an için genç yazarların, hayatlarını kalemlerile kazanmıya cesaretleri olmadığını farzedelim. Birçok mesleklerde haftada kırk saatlik bir çalışmadan sonra geriye gene yeter derecede boş zaman kalmaktadır. Artık biz, içinde yaşadığı dünyayı tanımıyan herhangi bir yazar istemiyoruz. Dört acuzenin bir çatı arasında delirmesi hakkındaki hikâyelerden gına geldi artık. Varlıkları gene ancak kendileri gibi birtakım başıboş, amaçsız kadınları ilgilendiren erkeklerin hayatına dair yazılan romanlardan bıktık, usandık. Gangster soyundan, casuslardan, orospulardan, çeşitli psikopatlardan, birtakım acaip yerlerde zihinleri ve vücutları kararmış olan müstesna kişilerden bahseden romanlara karşı gösterilen modern rağbet, yazarın tecrit edilmiş olmasının bir sonucudur.

Roy Fuller (yaşıyan bir İngiliz şairi) bir şairin, «ben hayatımı edebiyatla ilgisi olmıyan bir işte ter dökerek kazanmak zorundayım.» diye sızlanması ne acıdır. Yazar, eğer elinden gelirse, cemiyetin durgun köşelerini, yahut onun çukurlarına birikmiş olan ve orada boyuna dönüp duran ayni eski çamurlu suyu harekete getirmeli , dağıtmalı; bunu da bir kenarda durarak değil, akıntının ortasına atılarak yapmalıdır. Cemiyeti değiştirmekte olan halk hizmetlerini, yeni endüstriyi, sosyal ve politik teşekkülleri araştırıp bulmalıdır. Yapan, yaratan emekçiler hakkında yazmalıdır. Ama onların arasıra girip onlar gibi çalışmadıkça da gerekeni asla yazamıyacaktır. Hayatını dışarıda kazanmak zorunda olan bir genç yazarın, ilgisine ve emeğine lâyık bir iş seçememesi ne acıdır. İş seçme meselesi, genç yazarın karşısına dikilen en önemli meseledir. Yanlış bir karar onu mahvedebilir.

Kafadan vak'a uydurmıya hiç de lüzum yok; gelişme halinde bulunan sosyal ihtilâflar bizim keşfedebileceğimiz herhangi bir konudan daha dramatiktir.

tilâfları görebilecek sağlam gözlere sahip olmalı ve mensuplarını hükmü altına alan heyecanları göstererek her iki tarafın da portresini ayni ilgi ile çizmeli; böylece ihtilâfı, okuyucusunun zihninde de uyandırmalıdır. Konumuzun tesadüfleri mümkün ve muhtemel, yarattığımız karakterler konu olarak seçtiğimiz insanların inandırıcı birer etüdü ve nihayet dramımız da gerçek olayların bir sembolü olmalıdır.

Biz, hayatın akışından tecrit edilen aşkı ve cinsiyeti de istemiyoruz. Enteresan olan gerçektir. Evlenmenin iş üzerine, işin evlenme üzerine yaptığı tesir birçok hikâyelerin temeli olmalıdır; bir kadın bir erkeğin işile evlenir. Yazarlar cinsiyet bahsinde yepyeni durumlar icat edecek yerde, cinsiyeti mevcut sosyal durumlar üzerine kurmalı ve şunu hatıra tutmalı ki, insanın bütün hayatına tesir eden en önemli bağlar cinsi bağlardır; böyle olduğu içindir ki, çocukları konu dışında bırakmak ta gerçeğe aykırı hareket etmek olur.

Orta seviyeli okuyucu firari edebiyat istiyor diye yanıp yakılıyoruz. Kanaatimce bu kusur, kendilerine daha kolay geldiği için böyle eserler yazan sanatkârlara aittir. Orta seviyeli okuyucu kaçmak şöyle dursun, bulunduğu yerden dünyayı kendisine daha aydın gösteren, şahsi münasebetlerinin düzenlenmesine yardımı dokunan, zihnindeki ihtilâfların hiç değilse bir kısmını halleden herşeyi hoşlukla karşılıyacaktır. İyi bir yazar, okuyucusunu, hayatın bazı cephelerile yüzyüze getirmek suretile daha çok tatmin eder. Bizi arada sırada gangsterler ve casuslarla karşılaştırarak çokça tatmin etmiş yazarlar vardır; bizi yatakta bol bol tatmin etmiş olan yazarlar vardır; ehh, şimdi artık biraz da ayağa kalkan, çalışan, işliyen insanı tatmin edecek yazarlara sahip olmak istiyoruz.

Bu neviden yazarları devletin yardımı ile elde edemiyeceğiz; serbest vasıtalara sahip bahtlı halkın içinden çıkan böyle topu topu bir avuç yazarımız var. Biz gene ümidimizi, haftada kırk saat ekmek parası için çalışan ve dünyayı tanımıya uğraşan gençlere bağlamalıyız.

Şehir Şarkısı

Bu şehir böyleydi eskiden
Karlı kış gecelerinde
Çarşılarında ışıklar yanar
Denizi köpüklenirdi

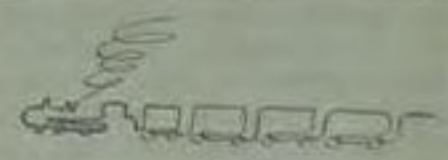
Bu şehir böyleydi eskiden
Faytonlar yolcu taşır
Birşey vardı - habersiz - aramızda
Bana gelir ondan uzaklaşır

Bu şehir böyleydi eskiden
Kimse yok akraba hısım
Bir sinema dönüşüydü galiba
Kendi kendime ağlayışım

Bu şehir böyleydi eskiden
Öyle hep kahvelerinde oturur
Bıkmadan usanmadan hayal ederdim
Hâtırası hâlâ kalbimde durur

Turhan GURKAN

Ankara'dan İstanbul'a

GURUBA yakın bir saatte
Güneşe doğru yol alan tren
Pencerenden saçlar karışır
Hızının rüzgârında
Kara kıvırcık saçlar
Ve düz kumral,

GURUBA yakın bir saatte
Güneşi önüne katan tren
Tarlalarda yorgun insanlar kaynaşır
Saadeti yurdumun topraklarında
Ekin biçen insanlar
Döğen döğen insanlar
Yaba sallıyanlar,

GURUBUN içinde bu saatte
Güneşe doğru koşan tren
Tarlalarda yorgun insanlar kaynaşır
Saadeti yurdumun topraklarında
Ekin biçen insanlar
Döğen döğen insanlar
Yaba sallıyanlar,

GURUBUN içinde bu saatte
Güneşe doğru koşan tren
Lâcivert tepeler aşarak [illegible]
Küme - küme bulutların morarmasında

Yeşil ağaçlar koyulaşır
Lâcivert tepeler kararır
Ve tabiat dertlenir insanlar gibi.

KARANLIK içinde bu saatte
Korkunç sesler çıkaran tren
Uyuyanlar var
Tahta sıralarında yaylı sıralarında
Tiki-takları dinliyerek
Tahtadakiler düşlerinde ekmek görerek
Yaylıdakiler sevgililerini.

FECİR çizgilerine yakın bir saatte
Şafağı ardında bırakan tren
Yorgun düşmüşsün niye
Mısır tarlaları arasında
Kara dumanların gölge serer
İzmit'te başlıyan mavi denize
Ve yol bitmek üzredir.

Büklüm-büklüm yollar geçtin
İnsanlar gördüm büklüm-büklüm
Bunları anlatabilir misin tren
Çarıklarında toprak
Nasırlı avuçlarında orak
Saçlarında seneler ak-ak
İstanbul'a iterken bunları mı söylemek istedin?

Avni DÖKMECİ

Rüzgârlar, İnsanlar

A. Muhip Dranas'a

Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır
Bir pula satın alırlar
Canları gibi sevdikleri hürriyeti
Bir pula neler, neler verirler?
Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır.
Bir dumanlı nefes keser öksürüklerini
Şehrin parmaklarında tam gece yarısı gezinirler.
Rüzgârlar vardı hemşerim
Rüzgârlar vardır.
Onların derdi başka
Onların derdi bizden de kötüdür.
Mustafam,
Yaşamadıkları.

Ercüment UÇARI

HİKÂYE:

Muzaffer HACIHASANOĞLU

Tahta Perdenin Arkasında

Buraya girmeden evvel bir mecmuada okumuştum. «Yatan Mustafa efendi» idi adı. Günlerce hastahanede yatmanın acısını ne güzel anlatıyordu. Şimdi halimi bu şirdekine ne kadar yakın buluyorum.

Günlerce mıhlanmış gibi yattım. İsayı çarmıha germelerinin ıstırabını anladım bu sefer. Hep duvar, beyaz, bembeyaz duvar.. Allaha şükür burası diğer hastanelerden oldukça farklı. Sabah, öğlen talebeler gidip geliyorda hiç olmazsa biraz sağlam insan sesi duyuyoruz. Doktorlar diyeceksiniz, onları sağlam insandan saymıyor musun? Neden saymıyayım? Fakat onlarla konuşulmaz ki, «Nasılsın?» diye şöyle yarım ağız sorduktan sonra perhize, ilâcı alıp almadığınıza geçiverirler. Ama yanlış mı yapıyorlar? Hâşâ öyle birşey söylemek istemedim. Fakat onlarla konuşulamaz.

Ziyaret günlerini gözleri kapıda bekliyenlerden değilim. Kimsem yok sayılabilir. Böylesi daha mı iyi bilmem? Fakat hiç olmazsa sukutu hayal korkusu yok insanda. Şimdi her hastanın ziyaretçisini tanıyorum. Onlar da benim hatırımı sormayı ihmal etmiyorlar. Kim ne derse desin, insanlar hâlâ iyidir.

Pencereden itibaren ikinci yatakta yatıyorum. Birinci yatakta bizim taraflardan bir köylü yatıyor. Ah şu geceleri horlamaları olmasa ne can çocuk. Öte tarafındaki yatağın garip bir talihi var. Here gelen on beş günden fazla kalamıyor. Tabiatiyle kimisi tahta kutu içinde hastahaneden ayrılıyor. Kimisi de yürüyerek.. İki gündür yine boş. Kendi kendime bakalım bu sefer gelen nasıl çıkacak diyorum.

Şu gerideki adamı soruyorsanız, o emekli hoş bir adam. Sabahları talebeleriyle görüşmesi bir ömür. Heyecanlı heyecanlı bir konuşması var. Elleriyle çeşit çeşit işaretler yapıyor.

Ya o ötedeki, o bir deri bir kemik kalmış delikanlı; hi çsormayın onun hali içler acısı.. Gözlerimi yatağından kaçırmak için uğraşıp duruyorum. Ona baktıkça yaşamak ümitlerimi kaybedeceğim nerdeyse.

Sabahları gazeteci hepimizin istediğini bırakıyor. Ben gazetemi alırken müvezzi ile mümkün olduğu kadar çok konuşmağa çalışıyorum. Sanki dışarıdan gelen havayı, onun nefesinden almak ister gibi bir his var içimde. Çocuk gibi bir adam bu gazeteci.

«Beybaba diyor, sıcak yatağında rahatına bak. Dışarıda ayaz paşa kol geziyor. Millet paltosunu burnuna çekmiş bir gidiş gidiyor ki, sorma.. Tramvaylar da tıklım tıklım.»

Böyle söyleyince yatağımda biraz daha büzülüyorum. Doğrusu son geceler de hayli soğuk oluyor. «Ne olursa olsun dışarısı başkadır.» demekten de geri kalmıyorum.

Bir sonbahar günü yapraklar dökülürken, hastahaneye girmiştim. Doktor: «Yatmaklığınız lâzım..» deyince, herhalde iki üç hafta yatıp çıkacağım demiştim. İki, üç hafta iki, üç ay oluyor nerdeyse. İnsan kaderimmiş deyip alışıyor.

Geçen gün pencere dibindeki komşum dışarı çıkınca, yeni yazmış olduğu mektubu okumaktan kendimi alamadım. İlâhi delikanlı bayağı kâtip olacakmışsın sen! Ne yaparsın ki şimdi Akçeşme köyünde rençpersin. Bakın neler diyor mektubunda:

«Muhterem anacığım,

Evvelâ mahsus selâm edip iki ellerinden öperim. Yoo bak öyle ağlama yok. Çocuk musun be ana? Bebelere söyle onlar da ağlamasınlar. Evvel Allahın, sonra dualarının sayesinde hamdolsun iyiyim.»

Kimbilir neler vardı içindi ama komşum görünüverdi. Ben görmesin diye kâğıdı saklayarak aldığım yere koydum. Her zaman böyle şeyler yapmak âdetim değildir ama ne yaparsınız işsizlik.

Bir sabah gözlerimi açınca yatağı dolu gördüm. Gözleri çökmüş, sakalı uzamış, esmerce bir adamdı.

Vizite vakti doktor sorunca öğrendim: Hasandı adı. İlk gün hiç konuşmadı gibi birşey, konuşsa çok söyler miydi bilmem. Belki de anlatacak birşeyler bulacaktı.

Sabahları talebeler koğuşlara girince, ilk işleri Hasan efendinin yatağını aramak oluyordu. Artık adamcağız nasıl yoruluyordu sormayın. İçimden: «Alışırsın Hasan efendi, diyordum. Biz de senin gibi ilk günlerde bu sıkıntıya katlandık. Geçer, hele şu günler bir geçsin, senin de derdini öğrensinler; ondan sonra semtine uğrayan olur mu? Bak ben kaç aydır yatıyorum. Eminim yüzümü görmekten talebelere bile bıkkınlık gelmiştir. Kimbilir belki de içlerinde, şu herif de ölecekse ölse, kurtulacaksa kurtulsa da bizde başka hasta görsek diyenler bile vardır.

Bu sabah kızımı biraz sıkıntılı gördüm. Asistan, hasta başında ders anlatırken dinliyor görünüyordu ama, çok dalgındı. Ona kızım diyorum. Halbuki evli bile değilim. Ne zararı var evlenseydim o yaşta olmıyacak mıydı? Onu kendi evlâdım gibi seviyorum. Her sabah yatağımın başına gelip hatırımı sorması bile yeter. Gülümsiyerek: «Nasılsın Beybaba?» der. Ben bir kere daha Allahıma şükrederim. Sonra ona, dışarıdan insanlardan hayattan bazı şeyler sorarım: Tiyatrolarda neler oynuyor, yeniden hangi kitaplar çıkmış? İşte benim ona sorduğum sualler.. O anlatırken sanki gözümle görmüş gibi oluyorum. Herkesin bir zevki vardır. Benimki de bu: Kütüphanelerin camekânlarını hayran hayran seyretmek. Kaç aydır bundan mahrum... Menim için ne büyük ihtiyaçmış bu. Çeşit çeşit kitaplar, üstüste altalta sıralanmış yepyeni bir dünya gibi dururlar.

Bakıyorum, kızım hâlâ dalgın. Biliyorum onun neden dalgın olduğunu. Seviyor. Belki de sevildiğinin farkında bile değil. Gözlüklü delikanlı bu yaptığın doğru mu senin? Sanki kızımdan daha iyisini mi bulacaksın? O âdeta bir melektir.

Asistan bir sual sordu. Dinlemiyordu ki cevap versin. Kızardı, kızardı, başını önüne eğdi. Bu vaziyet az veya çok hepimizin başına gelmiştir. Kimbilir hangi âlemde gezdiğimiz sırada, yeryüzünden bir ses bizi bu âlemimimizden ayırıverdi. Böyledir dostlarım, ben de İspanyada çok şato kurdum.

Kızcağız bugün hatırımı sormayı bile unutmuştu. Talebeler çıkacakları sırada yanıma gelmek aklına aklına geldi. Her zamanki tebessümünden biraz farklı bir gülüşle: «Nasılsın beybaba?» dedi. Onun teessürlü halini anlamamış görünmeyi daha doğru buldum. Ne yapabilirdim. Dokunsam ağlıyacaktı nerdeyse. Birbirimize bakıştık. Bugün ağzımızı açmadan konuştuk. Böyle de olsa anlaşıyorduk. O benim derdimi anlıyor, ben onun gözlerinde dışardaki insanları, kütüphane camekânlarını, hülâsa hayatı ve aşkın verdiği dalgınlığı görüyorum. «Allahaısmarladık beybaba, alınacak birşey var mı?» dediği zaman uykudan uyanır gibi oldum. «Kızım, sana zahmet ama, son çıkanlardan hoşuna giden bir kitap alıver, geçen gün getirdiğin kitabı çok beğendim. Sana borcumuz hayli kabardı. Şurda çekmecenin gözünde cüzdan olacak. Uzanıver ona.. Yook öyle almam filân dinlemem. Sen talebesin canım. Ha şöyle..

Ayrıldığı zaman gözlerim arkasında takılıp kalıyor.

İki talebe Hasan efendinin başında kalmış konuşuyorlar:

— Abces de poumon imiş.

— Parmaklarına, tırnaklarına baksana birader.

— Balgamı ne kadar kokulu..

Sonra bir hastaya dönüyor:

— Affedersiniz ne zaman..

Diyor, kalıyor. Hasan efendi takatsizlikten uyuyakalmış. Belki de artık kimse uğraştırmasın diye uyur taklidi yapıyor. Talebeler gülüşerek çıkıyorlar.

Öğleye doğru uyandığı zaman, gözlerinde bir konuşma arzusunun yandığını farkettim. Dudakları konuşmak için açıldı, kapandı, açıldı, kapandı, nihayet:

— Bey, dedi, şu tahta perdenin arkasında ne oluyor? Kaç gündür bakıyorum insanlar girip çıkıyor oraya..

«Hasan efendi iyi birşey merak etmemişsin dedim, içimden. Nene gerek tahta perdenin arkası?» Onun arkasında ne olduğunu hastahaneye girdikten bir ay sonra öğrenmiştim. Pencereden on, onbeş metre ilerideydi. Her zamanki gibi dışarı bakıyor, hem de tahta perdeye manzarayı kapattığı için küfrediyordum. Tıpkı Hasan efendinin gördüğü gibi insanların tahta perdeni narkasında kaybolduğunu gördüm. İçlerinde tanıdığım biri vardı. Birgün evvel ölen koğuş arkadaşımın ziyaretçilerinden biri idi bu. O zamandan beri tahta perdeye bakarken korkarım. İçerim titrer, sonra bir gün beni dershaneye götürdüklerinde onun arkasında camimsi bir yer görmüştüm.

(Devamı 8 inci sayfada)

HER İKİ BAYRAM

— I —

Göz kırpma yıldız
Bugün aklım çocuklaştı,
Senelerden, geçmiş senelere atladı.
O zamanlar henüz ninem de sağdı..
Ne güzeldi o günler..
Babam dükkânını bayrama göre hazırlardı
Bir iki gün önceden:
Türlü türlü şekerlerden ve oyuncaklardan
Ayrı ayrı sergiler yapılırdı;
Sevincimize, eşya ve renk katılırdı.
Ne neş'eli geçerdi bayramımız..
Babam camiden dönerken
Daha kapıdan karşılar;
Önce ablam, sonra ben
Yeni urbalarımızla elini öperdik.
Hele Kurban Bayramı.. Hele Kurban Bayramı
Avlumuzda ki asma da yeşerirdi
Ve kesilen koyun
Çardağının direğine asılıp,
Derisi yüzülürdü.
Yedi fakir kapıya ben dağıtırdım etleri:
«Berhüdâr ol yavrum,
«Allah tekrarını erdirsin»
Dualarını alarak dönerdim evimize.
Sonra ablamla elele
Doğru bayram yerine.
Ne şendi o günler!
Hamit tarlasından Hamamönüne kadar
Renk renk etekler rüzgârlaşır salıncaklardan.
Sesler dağılır dudaklardan:
Oyuncakçıların sesi, macuncuların sesi,
Çörekçilerin, keten helvacıların sesi..
Ve.. hepsinden daha güzeli
Hepimizin, bütün çocukların sesi.

— II —

Kavakların selâmladığı ay
Bugün aklım çocuklaştı, —
Senelerden, geçmiş senelere atladı.
O zamanlar henüz babam da sağdı..
Ne güzeldi o bayramlar..
Havada, renk renk uçan balonlar,
Dakikalarca öten balonlu düdükler
Birkaç gün için çocuklaşan büyükler.
İpte gezen cambazlar,
Türlü türlü marifet gösteren hokkabazlar.
Kılıç yutanlar,
Burnunda birkaç iskemleyi bir arada tutanlar.
Yamalı palyaçolar, nüktedan orta oyuncuları
Bugün gibi hatırımdadır..
Ne şendi o bayramlar! Ne şendi!..
Renk, ses ve ahenk neş'elenirdi..
Göz kırpma yıldız aklımı çelemezsin.

— III —

Geleceği düşünerek, geçmişi hayal etmek
Yaşamağa değer dostlarım..

Mine A. SOLFASILLI

Hikâye :

Yabancıların Esrarı

Lafcadio Hearn'dan
GÜLTEN ÖZOK

1850 de Lökas adasında doğdu ve 1904 de Tokyoda öldü. Annesi Rum, babası İrlandalıydı. Çocukluğunda İrlandaya gitti. Anlaşamamazlık yüzünden annesi ve babası ayrılıp, başkalariyle evlendiler. Böylece daha henüz çocukken Lafcadio ailesiz ve evsiz kaldı. Birkaç sene wales'de teyzesinin yanında yaşadı. Fakat sonra kendi hayatını kendisikazanmağa karar vererek oradan ayrıldı. Bir müddet Londrada kaldı, 1869 dan sonra da Amerikaya giderek New Yorkta, Cincinati'de sefilâne yaşadı. 1874 ten itibaren bir gazetede iş buldu ve muharrirlik hayatına atıldı. Orijinal, değişik stili ve eserlerindeki insanüstü hâdiselerle kendine büyük bir isim yaptı. 1884 te bir arkadaşına yazdığı mektupta şöyle diyordu:

«Kanaatimce, muvaffak olmanın yegâne sırrı, kendini yalnız bir şeye vermektir. Ben de kendimi, halet-i ruhiyeme çok uyan, garip, değişik, egzotik ve esrarengi şeylere veriyorum.»

1890 da Japonyaya giderek âsil bir Japon kadınıyle evlendi, Budist oldu onların örf ve âdetlerini hattâ kıyafetlerini kabul etti. Çok sevmiş ve bağlanmış olduğu bu memlekette 1904 de öldü. Garp dünyasını Japonyaya, yazdığı eserlerle de Japonyayı Garp dünyasına tanıttı.

Meşhur eserleri: «Chita» — «Fransız Hindistanında iki sene»

İkisi Havanadan beraber geldiler. Hanımda yılanınkini andıran acaip bir güzellik vardı. - Solucan gibi kıvrılış ve bükülüşler, bir sürüngen hayvan câzibesi ve boncuk gibi parıldayan iri siyah gözler -Görenlere tropik orman sarmaşıklarından daha kuvvetle ve ebedi olarak insanı saracakmış gibi bir his veriyordu. Sesi çok tatlı olmakla beraber tuhaf derin bir tonu vardı. Gülüşü ise hiç de hoşa gitmiyen bir sürpriz tesiri yapıyordu; Yüzünün hatları değişmeden atılan müstehzi, boğuk bir kahkaha. Kapakları kımıldamayan büyük parlak alaycı gözlerini karşısındakine diktiği esnada, sadece dudaklarını hafifçe aralıyor ve beyaz gerdanından kahkaha dökülüyordu. Maamafih pek nâdir gülerdi.

Kim olduğu bilinmiyen bu kadın o mıntıkanın yerli Fransızları için bir muammaydı. Mavi saten perdeli odaları çok ağır döşenmişti. Uzun fasılalarla ziyaretine yabancılar gidip geliyordu; Renksiz sarı yüzlü, ölü mavi gözlü, parlak siyah saçlı adamlar gece yarılarına kadar devam eden bu toplantılarda aralarında İspanyolca konuşuyorlardı. Pek neş'eli oldukları bazı zamanlarda dedikoducular şampanya şişlerinin patlatıldığını, Havana tütünü kokusunun pencerelerden dışarı taşıp verandayı saran sarmaşıklara kadar yayıldığını söylüyorlardı. Maamafih arasıra kulağa hırsla yükselmiş müstehzi erkek sesleri, esrarengiz kadının yüksek fakat boğuk kahkahaları geliyordu.

Melez hizmetçi ise habeşti. Uzun boylu ve sütun başlığı taşıyan bronz heykeller gibi dik ve kuvvetliydi. Fransızca ve İspanyolcayı da ayni kolaylıkla konuşuyordu. Fakat pek seyrek ağzını açardı. Umumiyetle bir Sultanın sarayındaki dilsiz bile bundan daha sessiz ve hissiz olamazdı. Hiç gülmez, konuşmaz, kimseyi çekiştirmezdi. Sanki duymuyor gibi olmasına rağmen, herşeyi duyuyor ve görüyordu. Ancak yabancı br yüz onun nazarı dikkatini celbediyordu. Kısa bir an için, dokunduğunu tutuşturacak kadar kuvvetli görülen fakat anlaşılamıyan bir bakışla gözleri dalardı. Muhatabına, sanki onun resmini beynine nakşetti ve elli sene sonra bile yine ayni canlılıkla hayalinin orada olacağı hissini veren bir bakışla bakardı. Muhakkak ki hepsinin yüzü ile yakından âşina olduğu yabancıları, pek lâkaydane bir tavırla karşılıyordu. Onunla hiçbiri konuşmazdı. Fakat, o canlı bir insanın hayaletinden fazla birşeydi; ayni zamanda beş altı odada birden görülür, hiçbir şeye bakmaz göründüğü halde gözünden hiçbir şey kaçmaz, ayak sesleri hiç duyulmazdı. Kapıları bir hayalet sessizliğiyle kapayarak evin içinde âdeta bir hortlak gibi dolaşıyordu. En beklenilmedik bir anda birden karşıya çıkıyor, arandığı vakit ise asla bulunamıyordu. Hanımın onu çağırmak âdeti değildi. İstenildiği zaman sessiz bir dilekle çağırılan Arap masallarındaki periler gibi yerden çıkıyormuş hissini veriyordu. Çocuklarla katiyyen oynamazdı. Gürültüsüzce onların yanlarından süzülürken, onlar seslerini alçaltırlardı. Sualler daha tamamen sorulmadan, kendisine has ince zekâsiyle cevaplarını verirdi. İnsanda, asla uyku uyumadığı tesirini bırakıyordu. Çünkü eve gelenler gün doğmadan üç saat evvel bile olsa, yine onu ayakta buluyorlardı. Hiçbir şeye şaşmıyor, her şeyi ümit eder gibi görünüyordu. Eğer kabilse, o hanımından daha büyük bir muammaydı.

Nihayet, esmer yabancılar daha sık gelmeğe başladılar ve münakaşalar daha hararetlendi. Katalanca konuştukları rivayet edildiği bazı zamanlarda, daha kızgın sözler söyleniyor daha korkunç kahkahalar atılıyordu. Bir gece münakaşa o kadar şiddetlendi ki, civardaki eski kafalı Fransızlar, dinlemek için başlarını pencerelerden dışarı çıkardılar, sanki bardaklar kırılıyor ve biri ceviz masayı yumrukluyormuş gibi sesler geliyordu. Birdenbire acayip kahkaha durdu.

Ertesi sabah taahhütlü bir mektup getiren postacı odaları boş buldu. Hayalet hizmetçi gitmişti, müstehzi hanım gitmişti. Fakat bütün eşya oradaydı. Geçen gecenin esrarından iz olarak, sadece kırılmış iki bardak ve kıymetli halının üzerinde iki damla şarap lekesi kalmıştı. Yatak bozulmamıştı. Mermer şöminenin üzerinde saat yine işliyor, rüzgâr mavi saten perdeleri hafifçe oynatıyordu. Mis gibi baygın bir kadın kokusu hâlâ odalarda duyuluyordu. Elbise dolapları ipek ve dantelle doluydu. Piyano açık kalmıştı. Küçük bir Ankara kedisi, masanın altında bir yumak yünle oynuyordu. Yumuşak rahat yastıkla dolu salıncak iskemlede kırık bir yelpaze, şöminenin üzerinde de solmuş bir buket kamelya duruyordu.

Mektup hiçbir vakit sahibine verilemedi. Küf ve toz döşemelerin azâmetini bozuncaya kadar odalar öyle kaldı. Ne onlar geri geldi, ne de kimse ne olduklarını öğrenebildi. Muamma çözülmeden kaldı. Mektup hâlâ ölülere ait yerde. Ben onu açıp içinde ne olduğunu öğrenmek isterdim. Siz istemez miydiniz?

Kemalist nesle ve sözde milliyetçilere dair

(Baştarafı 1 inci sayfada)

tırarak parçalamak değil fakat bütün ükuvvetlendirmeğe çalışmanın hakiki vatanseverlik olduğunu işaret ederiz. Birçok vilâyetlerimizde hırsını ve sandalya hastalığını yenemiyerek işi mecmua çıkarmağa ve dolayısiyle dikkati üzerine çekmeğe kadar vardıran bu safdil vatandaşlarımızın (Göze girmek) endişesiyle malûl yazılarını tebessüm ederek okuyoruz. Bari gazete kâğıdını lüzumsuz yere israf etmemenin milliyetçilik olduğunu bilseler! Son radan duyuyoruz ki, falan yazıyı yazan kişinin bir batın evveli Ermeni veya Rumdur. Sözlerimizden ırkçı olduğumuz fikri çıkarılmamalı. Sözde milliyetçilerin onları için için kemiren büyük ayıplarını açıklamak için böyle dedik. Irkçılık bahsi haraların. Biz, Türk tâbiyetindeki bütün insanları vatandaşımız diye selâmlıyoruz.

Daha, doğru dürüst tahsilini ikmal etmemiş, askerlik ödevini yolunu bularak şehirlerde yazıcılık ederek geçirmiş meyhane ve kahve köşelerinde efendisi bildiklerine söz toplayan bu dedi-kodu çocuklarından fazlasını beklemek de günah olur.

Bu efendiler Ziya Gökalp merhumun (Gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım) veyahut (Vatan ne Türkiyedir Türklere ne Türkistan, Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir Turan) vs. gibi fikirlerini içinde yaşadığımız Atom devrinde geçer akça sanarak üstlerinde çelik zırhlar, miğfer ve kalkanlariyle tozu dumana katarak meçhullere saldırmayı milliyetçilik olarak anlıyorlar.

Ne zavallı, ne gülünç bir anlayış!.
Hem nereye?

Merhumun Turan fikri bugünkü geniş ve insani görüşümüzle (İnsanlığı) da içine almıyor mu sonra?. Bizim Turanımız Anadolumuzdur. Eskişehirden Ankaraya yapacağımız kısa bir seyahatte göreceğimiz uçsuz bucaksız insan ve emeğini bekliyen aziz topraklar bu fikir muhtekirlerine en iyi, en acı ve en düşündürücü cevabı vermeğe hazırdır.

Milliyetçiliği demagojiden ayıran Kemalist nesil bu efendilere vatandaşları olduğu için acımaktan da kendini alamıyor. Belki ilk gençliğin heyecanlarıdır diyoruz. Elbette durulur, mantık süzgecinden geçerler. Kemalist nesli şiiriyle, romanı ile, musikisi, resmi, tiyatrosu ve adliyesiyle çekemiyenler derhal kötümserliği yapıştırıyorlar. Bu, İstanbul, Ankara ve İzmirden başka vatan toprağı görmemiş olan varlığın veya büyük ümitlerin iyimser kişileri Van'ı, Muş'u, Diyarbakır ve Ağrı'yı da gördükleri gün inşallah ayni samimiyeti gösterirler. Kemalist nesil en iyiye, en güzele, en doğruya tenkit ve müşahade yoluy'a varacağına inanmış olan nesildir. Atatürk'ün yirmibeş sene evvel, onların gözlerinden çıkardığı pembe gözlük bugünkü vatanı dimdik ayakta tutuyor. Affetmemek, hataları görerek hesabını sormak için sükûn içinde zamanını beklemek de imânlarımız arasındadır.

Bu nesil:

Erzurum, Sivas, Van otlaklarında yetişen koyun, keçi, öküz, sığır gibi besin hayvanlarının en bol mevsimlerinde kilolarını 180-200 arasında oynatan, dolayısiyle aziz vatandaşlarımızı gıdasızlık yüzünden verem ve çeşitli hastalıklara sürükleyen muhtekir vatandaştan hesap sormanın asıl milliyetçilik olduğuna inanmıştır.

Bu Kemalist nesil:

Kardeşlerimiz gece-kondulara sığınırken evlerinin, apartımanlarının kiralarını sebebsiz yükselten, bu yetmiyormuş gibi hava parasiyle milleti insafsızca soyan mülk sahiplerinden kanun hudutları içinde hesap sormanın asıl milliyetçilik olduğuna inanmıştır.

Bu nesil:

Hiç sebebi yokken halkımızı ve zama nzaman hükûmetlerimizi, şekeri, yağı, sabunu, gazı şahsi çıkarı için depolarına stok eden, veyahut kaçırmağa, fiat yükseltmek yolu ile zâfa, huzursuzluğa düşürmeğe çalışan vicdansız vatandaştan hesap sormanın asıl ve Kemalist anlayışlı milliyetçilik olduğuna inanmıştır.

Bu nesil:

Sınıfta kalacak oğluna iltimas arayanın, rüşvet yiyenin, türlü yalanlarla milleti aldatanın, şahsiyeti, taklide kurban edenin köksüzlüğüne ve bunlarla amansız mücadelenin asıl milliyetçilik olduğuna inanmıştır.

Bu nesil:

Atasından emanet aldığı inkılâp meş'alesini, köyden köye, şehirden şehire ulaştırmağa and içmiş, vatan çağırdığı gün yedisinden yetmişine tek bir saf halinde can vermenin de asıl milliyetçilik olduğuna inanmıştır.

Sınırımızın dışındaki safsatalar sözde milliyetçilerin olsun.

Halim YAĞCIOĞLU

ELLERİN

ELLERİN, İNCECİK ELLERİN
ELLERİN PORTAKAL KOKU-
LU
GÜZEL GÜZEL OLMASINA
CİCİ CİCİ OLMASINA
AKLI ERMİYOR İNSANIN
BU ELLERİN KALP KIRMASI-
NA

M. ÇETİN TEZCAN

KÖY ÖĞRETMENİ

— I —

Ne kadar saklasan da belli:
Hüzün, adamakıllı sarmış
Yorgun gözlerini..

Bir şikâyet kokusu,
Dökülmese de dudaklarından
Bu ayan-beyan durgunluk
Boş değil.

Köyden-köylüden şikâyet edemezsin.
Çünkü sen,
- Hepimizin bildiği -
Güneş altında, kar altında, yağmur altında
Günde onaltı saat çalışanların;
Çünkü sen,
Toprak damlarda, ağır-aksak yaşıyanların;
Çünkü sen,
Br çift öküzün gözüne
Melül melül bakanların;
Çünkü sen,
Bir karış kısır toprağı
Tırnaklariyle kazanların;
Çocuğusun.

Şimdi senden,
TTarla, dağ, taş ve ruh
Çoraklığında
Çiçek çiçek bahar,
Ballı meyvalar
Ve ışıklı günler istiyoruz.

Gözlerinde
Mor mor kalkala nan hüzün
Köyden-köylüden değil,
Eminiz;
Bu, kendine mahsustur.
Nihayet sen de bir insansın
Ve senin de
Ekmeğini bekliyenin vardır..
Bir ayda,
Yetmişbeş liranın
Ne iş gördüğünü biliriz..
Ve uygulama bahçesinin ne getireceğini,
Ve diyorlar ki: köyde yaşamak,
Kolay, rahat ve safâr
Bizim bildiğimiz:
Yetmişbeş; yetmiş altı olamaz,
YYetmibeş; yetmiş altı o'amaz,
Gerisi lâfıgüzaftır.

BEDRİ GİDER

Sahilde İki Arkadaş

— İki arkadaş, bir yaz gecesi sinemadan çıkmış sahilde dolaşmaktadır —
— Yıldızlar, sanki bizim göğümüzün yıldızları değil bu gece!
Sanki rüzgâr! Sanki sular! Sanki deniz!..
Herşey değişmiş gibi arkadaşım..
Ağaçların hışırtısını duyuyor musun?
Duyuyor musun gülüşünü karşı evdeki insanların?
Bu kahkahalar bana küfür gibi geliyor,
Küfür gibi geliyor bu gece arkadaşım!
Bak! Tül perdelerden mavi bir ışık süzülüyor,
Kulakları yırtan şu müzik!
Kadeh tıkırtıları, kahkahalar..
Karşı yalı insanlara küfrediyor!..
....
— Ben işitmiyorum. Bakıyor; fakat görmüyorum.
Sarhoş vücudum her tarafım;
Hâlâ kulağımda çınlıyor, o büyük aktörün sesi:
«Saadet bütün insanlara mahsustur» deyişi...
— Saadet!.. Evet, Saadet!..
Söylenişi bile tatlı,
Söylenişi bile güzel!
Bütün insanların mes'ut olduğunu görmek.
Bütün insanları, güler yüzle kucaklamak .
Bunca feragat, bunca ddinme:
Şarkılar söyleyip, şiirler yazmak!
Hep bunun için değil miydi?
Hep bunun için değil mi arkadaşım?
— Bak, br otomobil durdu, yalının önünde
İçinden insanlar çıkıyor şimdi,
Âhım, şahım insanlar!
Görüyor musun?
Giyinmesi başka, yürümesi başka;
Gülmesi var onların, eğlenmesi var!
Ya kahkahası! Duyuyor musun?
Tıka kulaklarımı, tıka arkadaşım
Gidelim buradan, kaçalım artık!

KEMAL DAYAN

NİÇİN

— Ümit Y. Oğuzcan'a —

Herşeyin bir tesellisini bulmalı
Şu canım dünyada!
Ölümün, vefasızlığın bile...
Teselli, bize hediye;
Bulut bulut sunulmuş.
Öyleyse dostum,
Hüzünlenmek niçin?

AHMET NADİR

BİLSEN

SEN OLMASAN DA GÜLLER
AÇAR
BAHAR ŞARKILARINI SÖYLE-
YEBİLİR KUŞLAR,
DEĞİŞMEZ MISRALARIN A-
HENGİ
FAKAT!
BEN NE OLURUM, BİR BİLSEN

Y. İLHAN

BİR MEVSİMDE OLSA...

Kurtuluverirdik günün tasasından,
Bi rmevsim de olsa yaşamanın tadındayız;
Ne dumanlı kahvelerde geçecek ömrümüz
Ne derdimiz olacak kömürden yana,
Kayıklar çıkacak kalafattan
«Ver elini» diyeceğiz Mirgüne,
Yanımızda olmasa da sevgilimiz
Onun için şiirler yazacağız yine,
Çımacı Alişim bir türkü tutturacak,
Bir türkü ki; deniz-kızı gibi çıplak
Bir türkü ki: Rizeden getirilmiş
İri siyah gemilerin ocaklarında,
Memnun görünecek halinden,
Sokakta çocuk, dalda kuş, evde kadın..
Hele bir harp olmasın - evlere şenlik -
Güzelliğine doyamıyacağız baharın.
Paltolar geri verilir artık
Kışa alınmak üzere Bitpazarına...
Cahit Sıtkım kurşun çilingir sofrayı
Paradan yana hovardayız bu akşam,
Kalksın kadehler şerefe...
Tarancı bekâr odasını unutsun
Kulebim ak gerdan, al topuzluyu...
Rüzgâra salıverip bu gece uykuyu
Ver elini diyelim İstanbul şehrine;
Şiirler okuyalım sabahlaradek,
Şiirler ki, sevgiliye dair.
Şiirler ki, bahar üstüne....

ŞİNASİ SABA

DUMANLI DAĞLAR

Duman var dağlarda
Dağlarda urgan boyu ağaçlar
Dal dala geçmiş.
Ardıç, çam.. cümlesi,
Ölmeyi düşünmeden büyümüşler.

Biz insanların ayağından uzak,
Bu yerler küf kokuyor.
Ocak ocak mantar türemiş,
Kurtların kuşların nasibidir.

Duman var dağlarda
Dağlarda, ne denli ağalçar!
Doruğunda bulutlar eğlenir
Önce hafiften başlar yağmur..

Hava açıverir de
Ala gök gün güneş olur,
Göz göz ağarır yerler,
Duman kalkar dağlardan,
Duman kalkar!.

OĞUZ HARZEM

YAĞMUR

HER TARAFA YAĞMUR YAĞI-
YOR,
TARLALARA VE AĞACLARA
DÜŞÜYOR,
BURADA ŞEMSİYELER ÜZERİ-
NE YAĞAR,
DENİZDE GEMİLER ÜZERİNE.

R. L. Stevenson'dan

A. KÂMİL BEYLERBEYİ

Sabah Oluyor

Fecirle beraber çoğaldı sesler
Karşı dağdan indi saatir
Aksini gördü salkımsöğütler
Dere boyundaki
Suların aynalarında!

FİKRET N. YAHYABEYOĞLU

Bir Mektup

Damımızın saçağını sallamış rüzgâr
Duvarı nem almış arkadan
Bir zaman kağnılar sürtünmüş
Aşındırmış kerpiçleri köşeden.
Sen bunlara acınırken delik deşik
Hacı leylek yuva yapmış başına.
Karakoldan kâğıt gelmiş
Gidenlerin hesabı varmış.
Tuz torbanda tuz kalmamış,
Öküzlerin samanı samanlıkta sararmış;

Bir oğlunu sarıp sarmalayıp
Asker diye uğurlamışsın..
«Kör» kardeşim kaba bezden don istemiş,

Ötekisi şapka demiş
Küçükler el açmışlar gözüne.
Sen bir elini oraya,
Birini uzatmışsın buraya.
Paran geldi postadan
Ayan gelmiş, imam gelmiş kapına
Döndürmüşsün kapıdan.
Ey (Yaradan) ın dertli kulu,
Başı kaygulu
Gözü sulu!..
Sen
Satılmışsın Dağdelenli Halil'e.
Ben buralarda yaka yerde, paça gökte,

Eli kuru, yüzü kuru
Şair oldum senin derdinle.
İri iri-ufak ufak şiirler söyledim,
Çıkmadı bir tek dert dinliyenin.
«İlgilendirmez,
«Bunlar şiire girmez» dediler.
Seni söyliyen beni, beğenmediler.
Ben buralarda yaka yerde, paça gökte
Yine söylerim şiirimi şarkımı.
Yine derim:
«Sır oldu selâmetin,
«Sırıtıyor kemik etin
«Ey memleketim!»

FAKİR BAYKURT

SEVGİ

— I —

Cebimde taşıyorum resmini,
Adın gözlerimde nem,
Dudaklarımda istek.
Seni bilmeden, görmeden
Öyle bir sevdaya düştüm ki sorma.

— II —

Elbet benim de bir düşündüğüm var.
Bilmediğim, görmediğim biri
Allahın sözleri kadar
Kutsal!..
Dudaklarımda hep o eski masal
Gözlerimde ümit dolu sevda
Okunuyor mısra mısra..

Belki beni de bir düşünen
Bilmediğim, görmediğim biri var.
Dağıtıyor kasveti üzerimden esen
Bu rüzgâr!..

İSMAİL ALİ SARAR

Abone:
Yıllığı 250
Altı aylığı: 150
kuruştur.

EDEBİYAT DUNYASI'NA ABONE OLMANIZ KENDİ MENFAATINIZ İCABIDIR.

ÜLKÜ BASIMEVİ

Edebiyat Dünyası
EDEBİYAT SANAT FİKİR AKTÜALİTE

GELECEK SAYIDA:
«BİR MUZDARİP ŞAİR»
VE
? ? ?

Dergiler:
IŞTE TÜRKİYE
VARLIK
KAYNAK
TÜRKE DOĞRU
KALEM
ÜRÜN

Memleketimi düşünüyorum

— Hayri Çakaloz'a —

Seni bir boydan bir boya uzayan, duman duman dağlarından tanırım.
Sen emeği tarlalarında mahzun memleketim.
Arastan Tuncaya esen deli poyrazlarınla, sevdalı meltemlerinle yıkandım,
Üç denizinin de tuzlu olduğunu, gaip diyarlara uzadığını biliyorum.

Sıtmalarında sarardım, hele yar zalim yar, veremlerinde inceldim.
Mızrabının altına büsbütün bir kalp koydum:
Hasretimi, aşkımı, umudumu şarkılarında gönül gönül dokudum.
Bir nağmende hiç yaşamadığımı anladım,
Bir nağmenden hiç ölmediğimi öğrendim.

Sade ince bir hilâl vurmuş bir gecenin adımlığında rüyalarıma girmedin,
Çıplak ve cefakâr bozkırlarında,
Kızgın güneş altında, kılıç gibi ayazlarında yalınayak yürüdüm.
Bir kağnı gıcırtısında uzayan büyük üzüntüye kulak verdim.
İnsanların gibi sessiz, hasretli ve kahraman duruyorsun,
Yiğit dağların, hür göklerin, serazat denizlerinle
Susarak konuşuyorsun yıllardır!.

Fakir yurdum, güzel yurdum, içli yurdum
Bütün varınla yoğunla öylece gönlüme çizildin.
Alın terinle yıkanmıştır, bir karış toprağının hakkını inkâr edemem.

Dadaşım, efem, yiğenim, bacım, sağdıcım bütün insanların
epsinden ayrı ayrı yürüdüm. yürek yürek çarptım, ağladım, sevdim..
Gün oldu acıktım, bir tas ayranını üleştim Yol geçmez (★)' de,
Gün oldu kıl çadırlarında barındım Boynu inceliler (★) in.

Bir gece yer oynadı yerinden
Tatlı uykumdan ayrılamadım
Ciğerim kül oldu Erzincanda.

Yolların git git bitmez..
Hey, yolların bir gurbet türküsü gibi..
Ara yerde sıra sıra dağ yatar,
Düz etmeğe güç yetmez.

Nehirlerin gür gür akar, nehirlerin delidolu, ferman dinlemez
Gitti Hıdırlı köyünden Mehmed'im
Gidenler bir daha dönmez.

Yüreğimden akan kan, Seyhan
Yüreğime akan kan, Ceyhan...

Sen Aşkale, Gelibolu; sen Silifke, Ordu...
Sarı buğdayım, mor menekşem, tuzum, ekmeğim,
Her nefes alışımda bende devam ediyorsun,
Topraklarına karışınca sende devam edeceğim-.

Ahmet KOKSAL

(★) Sarıkamış köylerinden.
(★) Toroslarda yaşıyan bir aşiret.

GECE YAĞMURU

(Baştarafı 2 inci sayfada)

Damlardan oluklardan sular sokağa boşanıyor, çakan şimşekler mahalleyi arada bir aydınlatıveriyor, o anlar içinde Garipler siyahlıktan beyazlığa boyanıveriyordu. Gök gürültüsü, iri damlalar, şimşeklerle kopan bu kıyamet anında bu mahallede bir hayat olduğuna, burada da insanların yaşadığına her evin, her ferdin ayrı bir macerası olduğuna inanılamazdı. Sessiz, insansız, yağmura ve rüzgâra teslim olan Garipler sokağının ertesi sabah hergünkü hayatına devam edeceğine, her evden yeryüzü sakinleri çıkacağına, akşama kadar çalışılıp ter dökülecek ağlanacağına ihtimal verilemezdi. Sanki bu sokak metruk bir yer, boşalmış, terkedilmiş, insansız kalmış bir harabeydi. Yağmurlu gece Garipleri yeryüzünden silmiş gibiydi.

(Bu parça yakında yayınlanacak olan Garipler Mahallesi romanından alınmıştır.)

Oktay AKBAL

Edebiyatta meseleye dair

(Baştarafı 1 inci de)

TEKRAR gayesi kendi içinde bir edebiyatın peşine düşüldü. Ve okuyucuya karşı daha alimane açıklamalar yapılmak suretiyle manasız bir kelime oyunculuğu gerçek edebiyat diye gösterildi. Siyasi korku, kültürsüzlük, mevki kazanmak gibi şahsi hal ve düşünceler yazarı devamlı surette mesele fikrine yabancı bırakıyordu. Nihayet bu renksiz edebiyat umumi bir alakasızlıkla karşılaştı. O günden sonra yerli eserin okunmayışı, buna mukabil tercüme yolundan giren yabancı edebiyatlara karşı geniş bir ilgi gösterilmesi meselesiz muharririn: «Gerçek eser anlaşılmıyor. Halk okumuyor» diye feryadına sebep olmuştur.

EDEBİYAT piyasasında böyle bir enflasyonun görünmesi fikir adamlarını harekete getirdi. Türlü inançlara sahip bir çok düşünürlerimiz edebiyatımızın bir buhran içinde bocaladığını haykırmaktan geri kalmadılar.

« Milli hayatımız, hatta insaniyet, istikbal denilen karanlık içinde yeni bir hayat bulmak için çabalayıp dururken şairlerimizde bunun hiç bir inikasını göremiyoruz. Terennüm eyledikleri sadece hicrandır. Beşeri tahassüs yalnız hicrandan mı ibarettir?... Sevdiğinizin vuslatından mahrum olmanın acısı ondan ayrılmanın ezası yanında, hatta ondan çok fazla bir batını kudretin bizi mütemadiyen yeni bir sevgiye, yeni bir emele doğru sürüklemesi de var.»

Bu satırlar bundan yirmi yıl önce Mehmed Emin tarafından yazılmıştır. (Hayat 1927)

MAURİCE MAETERLİNCK'in dediği gibi: «Yazarın söylemek istediği bir şey vardır» bir şey olmalıdır. Söyleyecek bir şeyi olmayan yazar edebiyat adı altında bir takım gevezeliklerden başka bir şey yapamaz.

EDEBİYATCININ söyleyecek bir sözü olması, edebiyatın problemle kaynaşması demektir. BU NOKTAYA gelince bana edebiyat meselesinin neden ibaret olduğu sorulabilir. - Çünkü hâlâ bir kısım okuyucu ve yazarlar edebiyatta mesele fikrine yabancıdırlar - Benim cevabım şu: EDEBİYATIN MESELESİ, CEMİYETE YARARLI İNSANLARIN HAYAT MACERALARIDIR. Bu bütün kesafetiyle edebiyatın muhtevasıdır, Edebiyatın teknik meselelerine gelince bu hususta esaslı itirazlar bulunmadığı, daha çok anlaşma mevcut olduğu için fazla bir şey söylenemez sanırım. Gide, meşhur Jurnal'lerinden birinde yazar ki: «Bu gün havanın rüzgârlı olduğunu yazmak istiyordum. Bir saatten fazla düşündüm. Nihayet cümleyi buldum: BUGÜN HAVA RÜZGARLI».

GEREK muhteva ve gerekse teknik problemin edebiyatımıza yerleşmesi bir çok menfi hareket ve tesirlere rağmen ancak Cumhuriyetten sonra ve bilhassa bizim Genç Nesil yazarlarıyla mümkün olabilmiştir. Modern edebiyatımızı takip eden okuyucular eskisinden kolayca ayırdedilebilecek olan bu hususiyeti her halde görmüş ve anlamış olacaklar ki okuyucunun alakasızlığından şikâyet eden sesler biraz hafiflemiş bulunuyor.

Tahta Perdenin Arkasında

(Baştarafı 5 incide)

Hasan efendiye ne söylemeliydi? Gözlerini açmış beni bekliyordu. Yavaşça yatağımda kımıldandım. Pencereden dışarı baktım. Gözlerim tahta perdenin üstünden aşıp da uzaklara yolculuk yaptılar sanki.

— Hasan efendi merak edecek şeyi de bulmuşsun ya dedim. Bütün insanlar senin, benim gibi hasta değiller ya, onlar da işlerine güclerine gidiyorlar. Sonra burda tahta perde mi arıyorsun? Her taraf tahta perde, duvarların ondan farkı ne sanki?

Ne kadar zorlasam olmamıştı. Hasan efendinin inanmadım ama nev... der gibi bir bakışı vardı.

Akçeşmeli bir ik kere yutkundu. onun söyliyemediğini ben söyliyebilirim der gibi bir hali vardı. K...ede, göz ede susmasını güç temin ettim.

Iki gün daha ömrü varmış zavallının. Bana o suali sorduktan sonra dikkat ettim: arada bir gözleri tahta perdeye kayıyordu. Sanki arkasındakileri keşfedecekmiş gibi.

Öldüğü gün akşama doğru tahta perdenin arkasına giren ... oldu. Akçeşmeli ile bakıştık:

— Şimdi öğrenmiştir, değil mi bey? dedi.

Muzaffer HACIHASANOĞLU

BİZE GELEN KİTAPLAR:

GÖLGELER: Piyes, Ahmet M. Dranas
BURDURDAKİ MAHALLEMİZ: Şiirler, İ. Z. Burdurlu
SU GÜZELİ: Şiirler, Refet A. Kocabekir
ŞİİR VE MUSİKİ, ŞİİR VE PLÂSTİK SANATLAR, SANATTA DÜNYA GÖRÜŞÜ: Konferanslar, Melâhat Özgü
HATAY HALK ŞAİRLERİ ANTOLOJİSİ: Ziya Kılıçözlü
SEMBOLİZM: Etüd, Nurettin Nart
EKZİSTANSİYALİZM: Etüd, Nurettin Nart
DUVAR: Şiirler, Attilâ İlhan
OĞUZLAMA: Etüd, Basri Gocul

TEKELİN
Buzbağ,
Kalecik,
Narince,
Trakya

KALİTE ŞARAPLARI YURDUN EN NEFİS ÜZÜMLERİNDEN YAPILMIŞTIR

TEKEL